

Megjelenik minden héten négyszer: t. i. a' Jelenkor vasárnap, kedden és csütörtökön; a' Társalkodó pedig pénteken, mindegyik minden ízben egyegy iven. Előfizetheti helyben a' szerkesztő's kiado tulajdonosnál urt utca 453dik sz. alatti Trattner-Károlyi ház első emeletében, egyebütt pedig minden királyi posta-hivatálnál. Az ausztriai birodalomba vagy külföldi tartományokba kívánató példányok iránt csupán a' bécsi es. főpostahivatal utján történhetik a' megrendelés. Az Ertesítőben mindenféle hirdetés felfvetik's pontosan és jutányosan közlötetik.

FOGLALAT. Magyarország és Erdély. (Kinevezések, és előléptetések; nemesítés. Országgyűlés: kerületi tanácskozások a' sz. kir. városok rendezését tárgyazó választmányi munkálat; a' részek ügyébeni üzenet, 's fölrírási javaslat, és egyéb üzenetek, és válaszüzenetek fölött)

Külföld. (Anglia, Olaszország) Ertesítő.

MAGYARORSZÁG ÉS ERDÉLY.

Ócs. 's ap. kir. felsége febr. 5ki legfensőbb határozatánál fogva Sa g u n a András kivülyi archimandritát 's az erdélyi nem egyesült püspökség helyettesét, erdélyi nem egyesült püspökké, — Febr. 9kén pedig gr. Toldalagi Ferencz marosszéki alkirálybíró tnyanazon ns szék főkirálybírájává kinevezni; továbbá f. eszt. jan. 22kei legfensőbb elhatározása szerint a' bécsi egyetemnél egy magyar nyelv-tanszék föllállítását megengedni 's arra R e m e l e Jánost érdemesíteni; W o l f s t e i n Józsefet a' pesti kir. egyetemenél Mathematica és Geometria tanítóját magyar nemesiséggel díszesíteni, nemkülönbén sz. kir. Pest Teréz külvárosban egy új rendes főorvosi állomásnak rendszerítését megengedni méltóztatt, melly új rendszerített rendes főorvosi állomásra S i k l ó s y Károly orvos-sebész dotcort, szemész-szülést mestert választotta meg a' vár. tanács.

S i m o n c h i c h Pál debreczeni sóhivatali ellenőr pesti felügyelői segédde, a' pesti só-ellenőri állomásra pedig G e i s z l e r György bajai sóárnok érdemesítettet.

ORSZÁGGYŰLÉS.

49dik kerületi ülés folytatása. — B a b a r c z y (Csongrádm. köv.) A' beregi indítványban nem levén aggodalomról szó, hogy most a' sérelmi ténre lépjenek, nem tartaná következetesnek. Szabolcs követének csak azt feleli: a' hallgatás megtermette ez egyszer az aranyat. Pest követében viszont tiszteli a' szép eszt, 's nem ennek tulajdonítja hibáját, hanem ellenzéki takticájának, ennél fogva sophismának tartja a' legerősebb argumentumokat. Sajnálja, hogy épen Pest követe vádolja gnyrólót, midőn épen annak minden mozdulata árulta el a' legkeserűbb gnyolódást. Mai napon két magas állású egyediség hozott szöba, mit nem tart sem czélszerűnek, sem loyálisnak, mert egyik nem védheti magát, a' másik pedig felül áll minden megtámadáson; — a' mai tárgyalás — megvallja — igen nyomasztó, midőn arról vádoltatnak, hogy szavaztak olly indítványra, mellyet nem értének. — E' vádat egyszerűen visszautasítja, mert a' többség érthetlent nem fogad el. Különbén e' vádat a' gömörre is illeszthetné, 's akkor a' dolog így állana: a' rendek választának két indítvány közül, mellyeknek egyikét sem értették. Az ellenzék nem is azért nem fogadta el a' beregit, mert nem jó, hanem mivel nem tetszett neki. — Szóló tanácsolná: vitessék más ténre a' tanácskozás, hol senki nem compromittáltak. — A' ma beadott fölrírási javaslatot fogalmazza a' jegyző, 's kész levén, vigyék az országos ülésbe át: hol ha megbukik — ő zugolódni nem fog. — Zemplén közeledésre szólítja fel őket, mit ő örömet tenne, ha a' közeledési szó félre nem magyaráztatik. Például: Baranya köv. azt mondá: nem ellenzi a' békesi módosítványt, ha úgy értik, mint ő értelmezi: és ime Szabolcs utána, midőn némelylek róla vitázni akartak, azt mondá: fölösleges, mert már Baranya is belé egyezett. Kéri Békés követét, adja elő módosítványt — majd a' szerkezet — hitelesítéskor.

P a p s z á s z, (Bihar) A' magasztalásnak tulsulyt nem ad, mert ha azon institúciók, mik más alkotmányos országban már léteznek, minő a' sajtószabadság, népképviselő, felelős kormány bejőnek, sulyt egyedül az alkotmányban kereshetünk. Gyanúsításról szóltak némelylek, 's mondák, hogy ok az alkotmány formáját meg tartják, — de hát hol marad a' lényege? és ez nem sophisma. — Különbén ő azt tartja, a' hazafiság nem szóban áll, hanem az ész és szív együtt működésében. Az ész hideg embere többnyire önhasznát keresi. Ész és szív együtt igen sokat, külön semmi jót nem tesznek. Baranya köv. az új rendszerben nem lát sérelmet, Csongrád azt vitatja, megszünt az aggodalom. Dehogyszünt meg, hisz az egész országban nyugtalanul háborognak a' kedélyek. És miért nincs béke, nyugalom? az új rendszer miatt, melly fölzavará nemesak a' politikai, de a' társadalmi életet is, pedig a' világtörténet szerint a' rend ott kezdődik, hol a' szabadság; 's midőn a' szabadság elenyészik, a' rendnek is vége van. — Mi az az új rendszer? a' minden ároni többségszerzés. E' rendszer nem a' szabadság és igazság érdekében leli támasztát. Mondák: a' kir. szó biztosít; de nemzet és kormány között csak az alkotmány megtartásával van bizalom. Tartsa meg a' kormány jogait, de miéinket se bántsa; míg ez meg nem történik, addig ne várják, hogy akár e' teremben, akár az országban nyugalom legyen. — Jelen pillanatban a' békesi indítványt pártolja.

T o m e s á n y i (Békés): Némelylek megtámadásokra felel 's indítványt ismétli. — Mire az elnök fölszólítja a' rendeket, hogy el vagy nem fogadtatása iránt nyilatkozzanak.

K u b i c z a. (Trencsény) Pártolja a' bék. indítványt.

B e r n á t h Zs. (Ung): Nem olly botanicus, hogy e' leiratból valami plastikai szépségű virágot elemezzem ki. E' leiratból kitünik, hogy ő felsége tudomást vón bajainkról, és azokat orvosolni akarja. Ez egyik eleme. Másik a' szóhalmoz, melly e' jó szándokot elborítja. Igaz, alkotmányunknak is két garantája van. Egyik a' királyi esküszó; a' másik a' megyei szerkezet, mellyet minden alkotmányos nemzet, kik róla ismérteket szereztek, irigylenek fölünk. E' megyei szerkezetnek éltető atmosphaerája a' nyilvánosság. A' praesidialis, mellyet hogy mi legyen, Baranyának megmagyaráz. A' praesidialis azon iv, melly átlépve a' helytartó tanácsot egyesek kezébe katonai erővel támogatott végrehajtó hatalmat ad. Az 1791. törvényekben pedig világosan meg van írva, hogy a' végrehajtás egyedül a' civilis hatalmat illeti. Meg van tehát általa sértve az alkotvány. — Némelylek már mondtak után pártolá a' békesi indítványt.

Ezzel az idő későre haladván a' mai tanácskozás félben szakadt, — folytatása más napra halasztatván.

50ik kerül. ülés febr. 5án elnökök: B a l o g h Kornél és E g r y Pál, Győr és Ugoesa megyék követei; jegyző: S z a b ó Miklós. (Tárgy: a' k. k. folytán fölmerült tárgyak vitatása.)

J e g y z ő o l v a s s a a' k. k. és rr. második üzenetét a' közteher viselés tárgyában. Aztán kijelenti, hogy a' beregi követ által tegnapi benyújtott fölrírási javaslatban az e' tanácskozások alatt fölmerült eszméket kifejezve nem látván, jónak látá külön fogalmazni a' fölrírási javaslatot, mellyben az 1827. évi diaetale conclusum 's erre keletkezett kir. resolutio is megérinteték. Beregi javaslatát is megtartá a' maga épségében, azért mindkettőt felolvassa, hogy válaszanak közülök. Előbb magáét olvassa, mi megtörtént — S z i n t a y (Bereg) megyéje részéről a' felolvasottat elfogadja, mivel abban épen az általa kifejtett eszmék foglaltatnak. Némelylek kívánatára a' fogalmazat újra fölolvastatván — nyomtatás alá adatni határozottat. T o m e s á n y i (Békés k.) kívánja, hogy a' kinyomatás függesztessék föl, míg módosítványa belé nem megy.

S i m o n (Soprony k.) Némelylek tegnapi megtámadásokra felel's magyarázatja: miért szavazott inkább Beregre, mintsem a' gömöri indítványra? A' teendőkre áttérve ugy vélekedik, hogy, ha eltérni a' gyakorlatól nem akar a' tábla, bocsássa nyomtatás alá a' fogalmazatot, 's a' békesi módosítványt halasztassék a' hitelesítésig el. J o a n n o v i c s (Temesvár). — Szerinte sulyos sérelem az adminisztratori rendszer, mert megtámadván a' megyei szerkezetet, ez által az alkotvány oszlopait aláálni készül, 's midőn mi ez oszlopokat összerogyástól féltve támogatni törekszünk, hogyan mondhatja a' kormány aggodalminkat alaptalanoknak? Városi k. levén, nehéz ez ügyben szólni, miután olly ügyet képvisel, melly a' kormány közremunkálásától vár teljes életet; de polgári kötelessége szólni, mert miután a' városok is municipiumokká teendők, minő reménnyel nézhetnek jövőjükbe, midőn municipiumaik már az első stadiumban veszély fenyegeti. E' szempontból indulva pártolja a' békesi indítványt. P a c z o l a y (Hont k.). Hoszasz czáfolgatások után, a' békesi módosítványt a' hitelesítésre kívánja halasztatni. S o m s i c s P. (Baranya k.). Pestm. követe megemlíté a' mármárosi főispánnak küldött praesidialist, hogy a' szerint a' főispán és helyettes építész, szolgabíró, ügyész 's tb. legyen. Csudálja Pestm. követétől ez argumentatiót, ki maga igen sok társaságnak, egyesületnek tagja u. m. kereskedelmi társaságé, iparegyleté, fiumei vasuté 's tb. és mégsem igényelheti tőle senki, minden szép talentumai mellett, hogy ő jó iparúzó, kereskedő legyen, vasutat építsen 's t. A' hallgatóság közbe zug, mire szóló: „kivánja ugyan — hogy midőn olly fontostárgyról van szó, minden anyagi erő eltávolíttassék, vagy ő kimegy e' teremből. Pestm. követe olly ellen, kivel megvívni dicsőséget, ki, mint hiszi, koránsem szorult olly erőre. — Erre Kossuth fölelemkedvén, a' zaj tüstint lecsilapult — „olly perczet — ugymond — respectalmikell, azért ő is kívánja a' esendes kihallgatást. — Tudni fogja Pestm. érd. követe is, hogy más az alkotó, más az összetartó erő. E' praesidialis a' főispánokat csak arra utasítja, hogy örködjének a' hidépités, uriszék és szolgabíró fölött, nem pedig hogy hidat építsenek, az uriszéken bíraskodjanak. — Azt a' kormány hibájaul róni föl, hogy válaszáiban az egyedekben esalatozott, megint Pest követétől leginkább csudálja. Épen az érd. követ is azon kis ténre, t. i. a' socialis ténre, mellyen működött, nem szinte megcsalatozott? Vagy ő é oka annak, hogy a' keresk. társaságnál igazgatóvá az, kit leginkább ő választott, teljes bizodalomával megajándékozott, a' társ. vagyont meglopván, gyalázatosan megszökött? Bizonynyal, ki ekként vádolná Pestm. érdemes követét, azt gonosz rágalmozónak kellene tar-

tanunk. Évek előtt már voltak adminisztratorok, de az 1827ik évi conclusum nyomán kivételes esetekben. A' praesidialisra pedig megjegyzi, hogy ez a' helytartó tanácsnak nem tudtán kívül bocsátatott ki, sőt igen is tudtával történt, mert reá reflexiókat is tett. Sulyos vádul hozatik fel, hogy a' leirat ingerültséget szül: sajnálja, hogy az atyáskodásban tuláradó k. k. leiratra fogják ingerültségük okát. Csak azon tudat vigasztalja őt, hogy nincs az a' jó, miből az emberek rosszat ne csinálnának. Különbén is ezt csak hevében mondhatá Pestm. követe; hogy nem így érzé, gondolá, mutatja az ellenzéknek három napi tünődése is. Ne kívánja az ellenzék a' határozat megsemmisítését, mert akkor csakugyan ő lesz oka, ha az országgy. eredménytelenül oszlik el. Az mondatott, hogy az új rendszer által hintetett a' nyugtalanságok magva el. Szóló ugyan e' zavarok datumát bizonyosan nem tudja, de annyit tud, hogy a' bihariak — régiebbek az új rendszer keletkeztenél; azért szóló tagadja, hogy az adminisztratorok idézték elő a' nyugtalanságot. Ime! a' mult országgyűléskor még híre sem volt e' rendszernek, még is diffidentiát szavazott e' tábla a' kormánynak. Az ellenzék mindig talál okot a' kormány- vádolásra. Vádolá az előtt, hogy a' kir. propositiók bármí szépek voltanak, de a' kormány nem készült azok megoldására el; vádolák, hogy kész terveket, törvényjavaslatokat nem nyújt e' tábla elé: most megint midőn e' kívánat teljesül, absolutisticus irányról vádolják. Ez eljárás megöl minden eredményt. Az agitatóra ürügyöt mindig lel az ellenzék, majd védegyeletet, majd vallást 's a. t. — így most az új rendszert. Ez így volt mindig, 's míg emberek lesznek, örökké így tart. Borsod követe drasticus előadására megjegyzi, hogy az utasításokban levő sérelem agított baj, melly mindig csak mesterséges és nem valódi baj. A' törvényhozónak nem az agitatio tere, hanem azt eszközölnie föladata, hogy a' valódi sérelmek, mellyek miatt az ország önkéntesen, agitatio nélkül is följajdul, orvosoltassanak. Sok megjegyzeni valója volna még: de most elégnek tartja még a' fölhozott 1825ki gravamenekről emlékezni, mellyek históriája azt enyhíti. Akkor t. i. a' főrendek a' legali constitutioni adversa szavakat kihagyaták, mert abban találták a' sérelmet, hogy ott nevezeték adminisztratorok, hol főispánok voltak, tehát maga az adminisztratorság nem volt sérelmes, és nem is a' számban rejtett a' sérelem, — hanem abban, mint szónok főnebb mondá. — Ezekután kívánja szónok a' jegyzői fogalmazatot nyomtatás alá bocsátatni, a' békesi módosítványt akkorra halasztatván, midőn a' szerkezet hitelesített fog.

G r. A n d r á s s y Gy. (Zemplén k.) Baranya követétől merész állítás, hogy ok és párthivei, kiknek sérelmeik sem voltak, a' beregi indítvánnyal concessióra léptek. Ha ezt bebizonyítja, szóló a' világ leghíresebb prókatorának tartandja őt. De tekintsen csak az országgyűlés elejére, nem az ellenzék volt concessióra lépendő, midőn a' válaszfelirat kimondá, hogy a' keserűség elkerülhetése végett nem lép a' sérelmi ténre, ha bajaink orvosoltatnak 's ha a' megyei szerkezet épsége biztosított? A' conservatívek akkor — kik a' kormánynál royalistábbak — ezt nem akarák, mi most a' leiratban foglaltatik. A' válaszfelirat ellenzésének plausibilis okát nem látván, kérdi szóló a' rendeket: nem azért tévék e' ezt a' conservatívek, hogy időt nyerjenek, melly alatt otthon az adminisztratorok többséget eszközölvén a' sérelem ellen, hogy a' megye följajdulni ne bírjon, — elmondhassák, ime azért vitázott, mert a' gömöri indítvány áldozatukba került, és még sem engedett volna az ellenzék? hogy a' közeledéshez kezet nyujtson az eredmény kedvéért. Mi tehát az a' baranyai büszke concessio? Egyik az, hogy 3 megyével kiakarná mondatni, hogy nincs sérelem, nincsenek aggodalmink. Másik az, hogy 5 egész perczig megismeré a' sérelmet, t. i. a' beregi indítvány elfogadása előtt lenni tagadá a' sérelmet, utána pedig azt mondá, hogy meg van szüntetve már. Tehát még is csak volt sérelem. —

J a g a s i c s (Esztergamm. köv.) a' békesi módosítvány fölötti vitát a' szerkezet hitelesítésekor kívánja.

B ó n i s (Szabolcs k.) Baranya sokszor csak neki rohan az ellenzéknek 's annyi borsot tör orra alá, annyi söt hány az ételbe, hogy azt, kinek jó szája ize van, meg nem emésztheti. Most is Pest érdemes követének neki hajtva, őt sophisticusnak mondja, és mivel Pest érdemes követe igen sok társaságnak tagja — inconstantiáról vádolja. Engedelmet követ ur, ha az adminisztratorok csak fölügyelnének, 's nem adminisztrálnának egyszersmind, akkor nevezhetné Pest követét inconstansnak, ha t. i. ő maga is kereskedné, maga csinálná a' vasutat, melly társaságoknak élén állván ő csak a' fölügyelést viszi. Tegye meg Baranya köv. hogy az adminis-

tratorok ne elnököljenek a kisgyűlésen, sedrián, praesidialissokkal ne kormányozzanak, és akkor közeledik hozzánk. Addig concessióról szó sem lehet. Egyébiránt ajánlja, ne discutáljanak a békesi indítvány fölött, hanem fogadják el. — **Mocsonyi (Torontál); Lukács (Temes megye); Szmercsányi (Árva)** követeli többnyire az ellenzékiek czáfolgatásával foglalkozván 's a beregi indítvány általok megértését vitatván, a békesi módosítványt hitelesítés alkalmára halasztandónak tanácsolják, szinte így nyilatkozott **Szerényi (Krassó követe)** is. — **Kroner (Mosony megye köv.):** küldöji az adminisztratori rendszert nemcsak sérelemnek tartják, sőt üdvözlék a kormányt, hogy megragadja az alkalmat a megyei rendszer rendezésére. Különbösen az előtte szólókat értelmében nyilatkozik. **Jóny, Szepes köv.** hasonlóul. — **Justh (Turóc köv.)** A conservatív párt azt vitatá, megszünt a sérelem. Kinek azelőtt sem volt, azoké kétségtelenül megszünt. Ő inkább annak bizonyítását várta volna a conservatív párttól, hogy a kormánynak sérelmeink orvoslása szilárdul föltett szándékában van. Es ezt bizonyítani kellett volna vagy a priori, hogy e leiratból világosan kimagyarázható, miszerint sérelmeink tetteg orvosoltnak szándékolhatnak; vagy a posteriori, hogy már tényleg meg is szüntettek azok. De ezeknek akármelyikét bizonyítani lehetetlen. Ő meg sem foghatja, hogy mondhatnának megszünteknek az aggodalmak, a nélkül, hogy a '29 megye, melyek sérelmeinek tarják az adminisztratori rendszert, — e fölül csak nyilatkoztak volna is. E szerint a '30 megyében nem született volna élő gyermek, csak foscus. Szólok szerint könnyebb a követnek sérelmet lelnie ott, hol a küldök nem lettenek, mint a küldök által sérelemmá canonisáltat a követnek sérelmül nem látnia, mielőtt ez iránt a küldök ellenkező utasítást nem adtanak. — Még némely régiebb példákra hivatkozva ajánla az ovatosságot. Végül pedig kijelenté szoló, hogy a békesi módosítványt, mely szerinte az egyes sérelmek fölterjeszhetési jogát föntartja — pártolja. **Ruttkay (Zólyom megye k.)** Miután a gömöri indítványtól elütettek, a beregi csak a békesi módosítvánnyal pártolja. Szólok minden sérelmink között az adminisztratori rendszert tartja legveszélyesnek, mert e rendszer egy láthatatlan lassu méreg, — melynek következesei századra hatók. Nem is hiszi, hogy illy rosszat a mi kormányunk gondolt volna ki, mert hisz az magyarokból áll, kik nem akarhatják az alkotvány enyészését. E rendszer a bürokrácia gondolta ki, 's most legdrágább kincsünkre, a megyei szervezetre nyújtja ki karjait. Emlékezteti e helyütt szoló a rendeket nagy **Fridrik** azon mondasára, melyet halálós ágyán mondott, hogy megunta az embekeket, mert rabszolgák. Szólok nem hiszi, hogy volna e táblán csak egy is, kire a főnebbi szavak illenek, a nincs egy is, ki ne szeretné a szabadságot, melyet most kell védeni, nehogy az unokák egy már ismértes rendszer nyomán az anyagi élvezke elmerülve a szabadságot sovárogni se tudjanak. — **Inkey Zs. (Somogy k.)** pártolja a békesi módosítványt. — **Darvas (Gömör köv.)** szinte.

Kossuth L. (Pestm.) A beregi indítványhoz akar szólni, azon indítványhoz, mely sokak által maig sem értett meg: mellyről igazán elmondhatni, mit már tegnap is mondott, hogy Bereg követe kereste a világosságot, 's megfújult lelke, midőn megtalálta. Szólok az első indítvány után kérdé Bereg követétől, hogy tehát nem lel sérelmet? ó viszonza — igen is le; de — monda ismét szoló, hisz ez irathat, mely szerkezet alá nyújtott, szó sincs a sérelemről. — Ő megint ismétlé, hogy benne van, mert orvosoltatását szinte akarja. — Szólok el meri inondani, ez irat nem Bereg követétől származik, mert ebben semmi sérelemről szó nem volt, sőt benne még a katonaadás is megajánlatott. Közöni Bereg második követének, hogy a jegyző módosított fölirat megéje részéről elfogadja, köszöni, bár szöveget ki nem elégítheti ez, de legalább meg van benne mentve az, mit a fejedelem 1825ben ígért. Es ezért köszöni szoló Bereg második követének, hogy a módosítottat elfogadja. — Most még Hont megye követéhez van mondanivalója. Hont követe a sérelmek országgyűlés elé juttatásának 's illetőleg valami tény sérelemmél bélyegzésének csak két módját említé meg. 1) vagy a megye normalis többsége mondja ki azt, hogy van sérelem, vagy 2) ha a kisebbség érez sérelmet, petíció útján járuljon az országgyűléshez orvoslást keresendő. Követ ur elfeledé, hogy van egy 3) dik mód is, 's ez hogy ha valamely megye a keblében történeteket sérelemnek nem ismeri, még nem dispensálhatja a többi törvényhatóságokat, hogy azok magukévá ne tegyék a sérelmet. — E jogot eltagadni a testvér törvényhatóságoktól nem lehet. Ha Hont követe a sérelem-tárgyaláskor a sérelmül vett tényt fogja tagadni, — az nyom valamit: de hogy a megengedett tényt sérelemnek lenni tagadja, az kevés nyomatékka bir a tanácskozás alatt. — Es most Baranyához fordul és figyelmet kér. Erőt okanak nem a declamatóval adand, hanem tényekkel igyekszik bizonyítani állítását. E tényekből kiderülend: vajjon Baranya követeinek volt e igaza, ki azt erősíté, hogy a praesidialissok kibocsátása a helytartótanács útján történt, vagy szólnak, ki mindezt tagadja? — Elmondja a dolgot mint tudja; ha valahol az adatok idézésében hibázna, Baranya követe helytartótanácsi tag levén, meg fogja igazítani tévedését. De szólok hiszi, hogy B. követe ezt tenem foghatja. — Es most könnyebb megérthetősé végett előlről kezd a dolgot. — A kormány 1723 után a főispánoknak utasítást nem adhatott, mert azon évi országgyűlésen törvényekkel körrírák a főispáni hivatal jogait és kötelességeit: de Maria Terézia, — kinek országglását dicsérni egykor divatban volt, ki pedig absolutismusra törekvék, de elfedé ez irányát a női szelidség fátyolával, azon M. T. ki 16 évig országgyűlést nem tartott, —

1770ben utasítást készítetett a főispánoknak, — de nem adminisztratoroknak, mint kiknek akkor még hírók sem volt. Ő a főispánokból e praesidialissok által még missionariussok is csinált, de kreishauptmannokat nem, és csak annyit mondott, hogy a főispánok által kikutatandó bajok a megye útján orvosoltassanak. Ekkor még nem támadtatt meg a megye alkotványa, melynek alkotó részei e köv. 10r) a megyékben a közigazgatás csak a megyétől választott tisztviselő által hajthatik végre. 2) hogy e tisztviselők a kormánnyal nem érintkezhetnek, csak a megye közvetítésével. 3) hogy a megyéknek fölirási joguk van a törvénytelen parancsok ellen. E három alkotványos elv biztosítja az országot: a) hogy olyanok, kik nem a megye kifolyásai, semmi törvénytelen nem hajthatnak végre a megyékben, mert a végrehajtás csak a megye tisztviselői; b) hogy a kormány törvénytelen parancsát a megyei tisztviselők sem hajthatják végre, sem ellenük nem szegülhetnek, mert ők csak a megyével vannak érintkezésben, 's csak annak megbízatából cselekedhetnek, 3) fölláttatván a fölirási jog, ez által biztosítottak az egyesek a kormány elnyomásától, 's ez okozza azt, hogy a megyei közgyűlés felírva a kormány parancsai ellen — egyes ember nem felelős. Ez a megyei szerkezet lényege, melyet ha a kormány megtagadott, olly felelősséget vállalt magára, minőt még egy magyar kormány sem. Maria T. e jogait a megyéknek megismeré 's ugyanazért a főispáni utasításokat a helytartótanács útján, nyilvan a megyékhez küldeté — tetek e rea ezek akkor észrevétel? nem ide tartozik de csak annyit mond szoló, hogy a megyék autonómiáját kétségbe nem voná. Es most kérdi Baranya követét: a kormány küldött e a megyékhez a helytartótanács útján praesidialissokat, szölok mint helytartó tanácsos, vagy szölok akármely megye, mellyel e törvénytelen parancs közöltetett. Merje Bar. követe a nemzet színe előtt mondani, hogy a dologról a helytartó tanács útján a megye hivatalosan tud valamit. Merje mondani Bar. követe, hogy e praesidialissok nem foglalnak mást magukban, mint az örökösét? Szólok csak a mármárosi főispánhoz küldött ismeri. más adatanincs. Baranya köv. sem tagadta azt, hogy illy praesidialiss küldetett a főispánokhoz, csak azt nem akará megismerni, hogy azok foglaltatják benne, miket szólok mondott. Pedig benne van szólok szóra, hogy a főispán vagy helyettesének kötelessége a megye nagy és kisgyűlésein, törvényszékein praesidialni, helységről helységré járni, a községek számadását vizsgálni, a falu lakosaitól meg tudakozni: nincs e bírájuk ellen panaszuk 'sat. Hol van ez e corpus jurisban? Szólok ismeri a törvényeket, melyek szerint a főispán a megyei hatóság ellen mitsem tehet, hogy a közigazgatás fölött örökösni tartozik, 's ha ez ellen vétene valaki, a megye útján kereshet orvoslást csupán, 's nem adhat ennek tudtán kívül önhatalmából. De örökösé e az, hogy praesidialni nyomán a főispán faluról falura járva a helysége lakosait kikérdeze? Vagy tán a helytartó tanács útján történik az örökös? Baranya követe — mint e testületnek tagja — fölvilágosítást adhat, de nyújtott már azon férfiu a másik táblán, ki elnöklő tagja e tanácsnak, 's az, kihez jött illy praesidialiss azon meghagyással, hogy 8 nap alatt feleljen reá. — Igaz tehát — folytatja szólok — miként e praesidialiss a helytartó tanácsból leküldetett olly parancsossal, hogy minden kinevezendő főispánmal közöltessék. Igaz, miként a helytartótanács jogánál fogva e praesidialissokra észrevételek töl — különösen a faluról falura járást kihagyandónak véleményezé; 's igaz, 's miszerint ez észrevételeket maga ő felsége is helyselvén helybenhagyá. De akkor már a praesidialissok szétosztatának. Es kérdi szólok, hogy azon praesidialist elfogadó adminisztratorok közül csak egy is elmozdítottat e hivatalából, vagy csak visszavétték e a praesidialissok? Nem, sőt még az örökös főispánok is megfosztatának törvényben gyökerező hivatalaiktól, meg azon jogtól, mely nem alkotványos jog ugyan, de még a törvény áll, joguk tartandó. — tehát megfosztatának azon jogtól is, mit a család bir: így az Erdődy család Varsandmegyében joggal bir tisztviselőket kinevezni, 's a családnak e magányjogát most Lentulay Imre adminisztrator bitorolja. Viszavétték e tehát a törvénytelen parancsok, melyekre nézve a helytartótanács észrevételeit maga ő felsége helybenhagyá? — Sajnos — mondja szólok — hogy a megyei szerkezet ellen, e legdrágább institúciónk veszélyeztetése ellen eredő lépésekről mitsem tudhatunk, 's leszünk kell az alkalmat, hogy akadjon férfiu, kiben a jobb érzet fölkelvén felfoldozza a dolgot. A megyék eddig önállóok voltak, főispánokkal ha nem fértek volna is meg, legalább országgyűlés alatt, midőn a követ idejött, főispánja a másik táblánál áll, — az otthon maradt minden veszélyes befolyás nélkül készíteték az utasítást, holott most az adminisztrator ott ül, hogy utasítást készítette reá mondassa a nemzetre, miszerint aggodalmi nincsenek. — Figyelmezteti a rendeket: nem olly kérdés ez, mely azt döntse el: vajjon sérelem e az új rendszer, hanem: ha vajjon a fejedelem akarata, miszerint aggodalmaink megszüntjenek, teljesülül? Ezt leszavazni nem lehet; az olly tárgy, mellyben a minoritást sem tagadhatni meg, mert a fájdalomnak nagy ereje van. — M. Terézia nem utasítá a főispánokat, hogy kis és nagy gyűléseken, sedriákon praesidialissok által, holott most még a helytartótanács által repraesentált praesidialissok is ben van ez — pedig erre a főispánoknak semmi joguk nincs, mint majd más alkalommal bizonyítandja szólok. (Ekkortörtént a magnási karzatlan csattanás.) S midőn a másik táblán kérdék, miért nem közöltetnek a megyékkel is ha törvényesek e praesidialissok: reá az feleltetett, mert a M. Teréziától kiadottaktól semmiben sem különbözik. Hogyan áll a dolog? Igaz, hogy a magyar törvénynek főre a helytartótanács; (mire nézve — ugymond szólok — nem sokára törvényeket fog javasolni) a helytartótanács kötelessége a törvénytelen parancsok ellen repraesentálni; de nem szabad elfelednie, hogy ehez másnak is van joga, i. i. a megyéknek. Es tette e a helytartótanács, hogy a megyék e jogaikkal éljenek? A főispánt sem lett volna szabad elválasztani a megyétől, mert az vele egy, 's mindaddig, míg parlamentaris kormányhoz nem megyünk át, kell hogy ez legyen moderatúra, őre a megyéknek. — Baranya azt mondá, ha a kormány választásaiban hibázott, nem kárhoztatható, mert az egyediségekben csalódni emberi, mire például fölhozá szólok, ki szinte esalatozott a keresked. társaság igazgatójában. Egyediségekben csalódni igen minden napi, ugymond szólok 's hogy a keresked. társaság igazgatója bizalmát — de egyszersmind Bar. követét is — rutul megcsalta, igaz. De ő ekkor éjeken át nem aludt, módokru gondolkodott,

hogy a kár helyre ütessék, hogy a tolvaj kézre kerítve illő büntetését elvegye: 's az atyát, i. i. a megszököttét a morális kényszerítés minden fegyvereivel arra bírta, hogy fia rablását pótolja 's ő maga szoló dolgozott mint a marha: és hála isten! a kereskedelmi-társaság nem bukott meg, de most is áll. Es most arra szólítja föl Bar. követét: mondjon csak egy esetet, hogy a 3 éven elkövetett adminisztr. törvénytelenégből csak egy is megtoroltatott volna a kormány által, sőt minden adminisztrator soutenirozva volt. Vizsgálat történt e egy adminisztrator ellen? sőt inkább a megyék ellen intézetett a neheztelés; ha pedig egyes panaszokdott, leszidatott; mely megye főispánjával megelégtült — az töle ép azért elvétett. — Ezután szölok a leiratról szólva még némelyeket 's ismételve a sérelmi térről, miket e részben Borsod követe mondott, ajánlja békesi módosítványt. Ezzel az ülés eloszlott.

Pozsony febr. 10kén az e napi déli 12 órára határozott kerületi ülés mint a jegyző jelenté, véletlenül közbe jött akadályok miatt másnapra halasztott. Február 11én 51 k k e r. ülésben: elnökök: Balogh K. és Egry Pál Győr és Ugócsa megye követei; jegyző a leirat tárgyalásig Szabó Miklós Vas megye követe, a kir. városok rendezése fölötti vitákra pedig Házmán Budaváros követe; tárgy: a k. kir. leirat folytán fölmerültek további vitatása, és a kir. városok rendezése körüli tanácskozások. — Balogh K. elnök benyújtja a Bács megyében keblezett tisztáninni kamrai kerületi felnyomását, mely szerint e kerület lakosai sajátosság helyzetük föl fogvást a megváltást részükre az országgyűlés által kívánják eszközöltetni. — Továbbá benyújtja Héderváry György és neje Rácz Mária folyamodását egy végrehajtási sérelem-elintézés végett. — Lónyay M. (Bereg) mielőtt a leirat fölötti viták bevégeztenének, szólni kíván, mivel ő tevé az indítványt, mely szerint fölirandó lenne ő felségének, 's mely indítványa e tábla többsége által elfogadtatott. Es midőn megint felszólal, örvend, hogy a kedélyek lecsillapultával, higgadtanban fogadhatják a kk. és rr. nyilatkozatát. Nem kíván felelni az itt mondottakra, mert szerinte vannak pillanatok, melyekben hazafiu kötelesség a multak feledése. Hanem szól azért, hogy okait elősorolja, melyek őt indítványa előadására bírták. Ebben főnézetit kívánja ő kifejtetni, hogy a kiegyenlítés ösvényén annál biztosabban haladhassanak. Szólok úgy van meggyőződve, hogy jelen törvényhozás föladata nemcsak a sérelmek orvosoltatásának sürgetése, hanem azon kérések megoldása is, melyek a haza virágzására szükségesek, hogy az országgyűlésnek eredménye levén, hazánk hátramaradásából kivergődhessék. Szólok nem barátja a régi sérelmi politikának, mert ez az országgyűlés sürgetős teendőit csak hátráltatja: mindazáltal kötelességének tartja a sérelmek följelentését is. Azonban ha békes kiegyenlítésre alkalom van, azt hiszi, hogy az illy alkalmakat föl kell használni. Szólok multból azon tapasztalást meríté, hogy a sérelmek, ha a kiegyenlítés ösvényén el nem enyésztenének, többnyire semmi eredményre nem vezettek. Ő most is meg van arról győződve, miga törvényhozás a nemzet egy osztálya kezében leend, míg az anyagi jólét föl nem virágoztatja e hazát, addig nem is lesz elég erős a nemzet a sérelmekről megóni az országot. Ha azonban a népképviselőt egyszer behozatik, ha az ipar fölvirágozván a nemzeti jólét a nép minden osztályinál gyökeret ver: akkor a törvényhozás folytonos ellenörködése nem engedi megtörténni a sérelmeket. Azért ki a politikai kifejlésnek e nagy munkájához segéd-kezet nyujtani akar, az a sérelmek orvoslását az országgyűlés egyetlen teendői közé nem fogja sorozni. Meggyőződése szerint minden olly sérelemnek, mely agitatio anyagaul szolgálhat, a kormány érdekében fekszik, békes utoni kiegyenlítése. E miatt kívánta ő felségéhez azon föliratot, melyet indítványozott, hogy a békes kiegyenlítés útján a kérések megoldatása is előmozdítassék, azontul hogy a sérelmek megszüntetessenek, erre nézve elég garanciának tartá azt, ha ezek föl ő felsége előtt általányosan a nemzet képviselői nyilatkoznak. Szólok kétszer kimondá, hogy az 1723ik évi törvények épségben tartását kívánja, 's csak azért tért el a gömöri indítványtól, hogy a főrendektől ő felségéhez juthasson a fölirat. Ő most is, mi e czélt megközelíté, örömmel elfogadja, hogy a kibékülés napján czélt érhessenek. Ez alapnézetekből ki indulva közlé nézeteit, hogy békét eszközöljön, és a kérések még ez országgyűléseni megoldását biztossá tegye. — Szabó M. Három indítvány fölött vitakoztak a rendek; ő mindezeket figyelemmel kísérté, figyelemmel volt arra is, hogy a békesi módosítvány mellett nyilatkoztak legtöbben eddiglen, és végre nem veszté el figyelme elől azon eszméket is, melyek e vitakozásból fölmerültek: ő e 3 indítványt lehetőleg összeegyeztetendé egy szerkezetbe hozta, melyet a karok és rendek előtt fölolvastat, hogy ha tetszésüket megnyerné, elfogadtassék. — Fölolvastatván a szerkezet, nyomtatás alá adatni határozottatott közmegegyezéssel.

Szabó M. napi renden a városi ügy volna, mellyen az eddigi jegyző Szentkirályi M. családi viszonyok miatt jelen nem lehetvén, minthogy a kir. városok részéről is két jegyző választott, ajánlaná a kk. és rr. nek, hogy Házmánt Buda város követét bíznák meg ez ügyben a jegyzőség vitelére. Közhelyesséssel fogadtatott az indítvány. Kossuth L. Pest megye köv. benyújtja Belsőbánya folyamodását, misze-

rint nevezett város Selmeztől külön választani kíván. **Szentiványi** (Gömör) küldöji meghagyja neki, hogy **b. Kemény Dienesnek** az országgyűlésre hivatását sürgesse. Egy abszenteista szinte valami zemplényi báró család meg nem hivatását panaszolja. **A' 21. § föltötti viták:** **Er t l János** (Soprony város k.) a' közzsibongás miatt nem érthetett hoszszas beszédéből annyit vehetünk ki, hogy kívánja: miszerint a' város hatóságában főnforgó ügyek, birtokos és nem birtokos nemesekre tekintet nélkül, a' városi bíróság által ítéltesse, tett indítványát 's ha ez többséget nem nyerhetne, a' kormányi törvényjavaslat ide vonatkozó **Sát**, ha pedig ettől is elütetnék, a' mult országgyűlésnek ez ügybeni megállapodását. — **Koller** (Pestvár. köv.) a' territorialis hatóság mellett nyilatkozik. **Kassa város köv.** csak a' **21dik § b)** pontját véli kihagyandónak. Több városi követ szavazást sürget. **Elnök.** Kétféle vélemény van: egyik, hogy a' szerkezet **21dik §b**ól csak a' b) hagyassék ki; másik, hogy a' nemest még most nem volna tanácsos városi hatóság alá adni. Szerinte szavazati kérdésül ez volna kitűzendő: menjünk e' tovább az eddigi gyakorlatnál, vagy sem? számosan ellenmondanak. — **Markovics** (Szeben) hibául rója föl az elnökségnek, hogy a' tanácskozásnak irányt nem adott. — Most azért ágaznak úgy el a' vélemények. **Pozsony. köv.** szerint csak a' b) pont volna kihagyandó, **Gömör** szerint pedig, hogy a' nemes mig városi területen lakik, ugyanazon t. hatóság alatt álljon. **Ó a' szabolcsra** kívánna szavaztatni. Szóló szerint a' városi rendezés célzott hatásából mi sem lesz, mig a' nemesek jogaikból nem engednek, mert addig rendről szó sem lehet. — **Majláth** (Nyitra.) nem barátja a' pontonkinti tárgyalásnak. Egyébiránt a' gömöri indítványt pártolja, vagy a' mult országgyűlési megállapodást. — **Kubicza** (Trencsény.) a' mult országgyűlési megállapodáshoz ragaszkodik. — **Osztroluczky** (Zólyom) szavaztatni akar. — **Koller** (Pestvár. k.) figyelmezteti a' rendeket azon anomáliára, hogy a' nemes kivételén a' városi hatóság alól, bírót másnak választana t. i. a' polgárnak, — mert hisz polgári állásánál a' választáshoz joga még is volna. — **Sebestyén** (Veszprém k.) küldöji a' lakbér, árjegyzéki, és városi telekkönyvre betáblázott adósságok miatt a' városi törvényhatóság alá vetik a' nemest, de a' nemesi pörök formalitását megtartatni kívánják. — **Márjássy** (Sáros) utasításánál fogva kívánja, hogy a' nemesekre a' városi bíróság alól kivétel tétessék. **Ó csak a' lakbér, árjegyzék és betábl. adósság** miatti követelésekre nézve kívánja a' városban lakó nemesek fölött a' városi bíróságot. **A' b) pont** kihagyatását sürgeti. — **Babarczy** (Csongrád) rendőrségi tekintetben a' rend miatt aláveti a' nemest a' városi bíróságnak; de büntényi esetekben, ámbár e' tábla többsége már azon túl esett, kivételt kívánna. Most csak magánjogi tekintetből kívánja, hogy az eddigi gyakorlat épen hagyassék. — **Kossuth L.** (Pestm.) különösképpen találja, hogy midőn a' legfontosabbról, t. i. a' személyi jogokról volt szó, a' nemest a' városi hatóság alá vetni nem kételkedtek, és most a' magánjogi csekélyebb fontosságú ügyben vonakodnak a' városi bíróságtól és kivételt ohajtanak. Már ha büntényi és rendőri tekintetben a' legelső magánas is elítélhetetik a' városi bíróság által, miért ne ítéltetne ugyanaz az adós nemes fölött? Ha csak attól nem félnek a' rr., hogy némely városok nem elég qualificáltak arra, miszerint bíróságaik garantiát nyújtsanak. Az illy várostól meg kell tagadni a' municipiumot. De ha valamely város qualificációjánál fogva érdemesnek találtatott a' municipiumra, úgy kell intézkedni, hogy ennek bíróságában, ne a' privilegiált állásban keressék a' garantiát. Szóló semmi különbséget nem akar, akár személyről, akár birtokról van kérdés. Pártolja a' legszélesebb territorialis jogot. — **Szmerecsányi** (Árva) a' szerkezet föntartatását kívánja azon módosítással, hogy alkalmazassék a' bíróság a' nemesi formákhoz. — **Justh** (Turócz) mig a' magánjogok nem lesznek jobban rendezve, a' kivételek föntartatását kívánja. (Sokan szavazást sürgetnek.) **Ó sem** barátja a' pontonkinti tárgyalásnak, de e' helyütt a' b) pont kihagyatását sürgeti. Vagy ha szavazni akarnak, tüzessek ki kérdésül: magánjogi tekintetben általánosan alá vetik e' a' nemest a' városi bíróságnak, vagy sem?

Elnök. Tehát véleménye szerint e' kérdés volna felteendő: magánjogi tekintetből általánosan alávetik e' a' nemest a' városi bíróságnak, vagy nem? természetesen kivéve a' város határára kívül állók birt. ingatlanokat. **Babarczy** (Csongrád) így kívánja föltétetni a' kérdést: maradjon e' az eddigi gyakorlat, vagy ne? **Hunkár** (Veszprém): maradjon e' a' b) pont vagy kihagyassék? Sokan sürgetik: az elnök által kitűzött kérdés igen általános, reá szavazni nem lehet. **Ó arra** kíván szavazni: maradjon e' a' b) pont, vagy ne? — **Olgya y T.** (Pozsony.) az elnöki kérdést elfogadja. **Elnök** ismétli a' kérdést. **Asztalos** (Mármaros) a' kérdéssel nem elégszik meg. **Pázmány D.** (Komáromm.) szerint, hogy a' valódi többség kitudassék, az lenne a' kérdés: maradjon e' a' szerkezet vagy sem? **Bohus** (Aradm.) a' szerkezetnél kíván maradni. **Jóny** (Szepes) a' b) pontra kíván szavazást. **Simon** (Soprony.) maradjon e' a' szerkezet, vagy sem? —

Kossuth L. (Pestm.) hogy az aggodalmak eloszlattassanak, szerinte nem a' szerkezetre kellene szavazni, mert az némelyeknek sok, másnak kevés 's így az igazi többség nem volna meg tudható, hanem szerinte legtanácsos lenne fokozatokat állítani föl, t. i. 3féle tekintet alá jöhetnek a' városban a' nemesek: 1ör kik állandóan ott lakva polgári foglalkozást üznek. 2ör kik birtoktalanok és semmi polgári foglalkozást nem üznek. 3ör a' birtokosok. Azt hiszi, az első fokozatuaknak városi bíróság alá vettetését senki nem ellenzi; szerinte hát legelőbb a' másodikra kellene szavazni, mely ha elvettetnék, a' 3ikra szavazni sem kellene, mert ki a' birtoktalan nemességet kivéve a' városi hatóság alól, az bizonyosan a' birtokost is kiveend; de ha a' 2ik elfogadtatott, a' 3ikra történetnek szavazás. **Jagasi es** (Esztergamm.) Turócz szerint kívánja föltétetni a' kérdést általánosan. **Paczolay** (Hont) ha ugyan szavaznak, eláll a' szótól. **Elnök:** nehogy a' specialitások által az általánosságtól elütessenek, Turócz szerint kívánna föltétetni a' kérdést. **Paczolay** (Hont) a' nemest városi bíróság alá vettetni semmi tekintetben sem akarja. **Tomcsányi** (Békes) ha a' pesti fokozatokra szavaznának, úgy a' szerkezet meg is maradhatna. **Ó pedig** arra akar szavazni: marad e' a' szerkezet, vagy sem? (Sokan, kivált a' városi kövek szavazást sürgetnek.) **Vidos** (Vas) a' városi hatóság alá veltést magának a' nemességnek érdeke is úgy hozza magával. Mert szerinte a' városok koordinálása után, épen a' városok lesznek a' kis, de tán nagyobb birtok nemességnek is asyloomai, hol mind a' személy mind a' vagyonbátorságot jobban föllelik, mint a' megyékben. Kivált ha az ósíség eltöröltetik a' kis nemesség kénytelen lesz városokba vonulni 's a' polgári elemmel rokonulva keresnie foglalkozást; de ha a' városi bíróság alól kivéttetik, a' jólétre vergődhetés eszközét veszik el tőle. Példát idéz. **Vöröcze** helységből Pozsonyban van egy lakatos, — ki a' polgári elemmel összeforvva 30,000 forint birtokosa most. A' városok rendezésétől őt várja, hogy az ottani szabadabb mozgás az alkotmányos élet jótékonyosságát kifejleszse, mit a' különbségek föllállításával nem érnének el. A' szerkezet föntartatását kívánja: egyedül a' város határain kívül levő birtokra nézve akarja megtartani az illető bíróságot. És itt nemes és nemnemes közt semmi különbséget nem tesz, akármelylek birjon is ingatlant a' város határain kívül — arra nézve a' birtok bírása alá tartozzék. — (Éljent a' városi kövek részéről).

Pázmány D. (Komáromm.) Ha tovább vitakoznak a' kérdés fölött, — előadja a' mult országgyűlési megállapodást, melyet legcélszerűbbnek tart. Ott, kik a' városban laknak és birnak, csupán városi bíróság alá vettettek. Erre szavazni sem kellene. Hol most a' telekkönyvre betáblázott adósság van tőve, ott a' mult országgyűlési megállapodás szerint így volt: „ki a' városi lakás alatt indított adóssági keresetekre nézve,“ ez külső birtokra azonban nem értetik. Azért ezt kívánna a' d) pont helyébe. Ha pedig szavazni akarnak, úgy kell föltétetni a' kérdést: a' birtoktalan nemesek minden tekintetben alávettessenek e' a' városi bíróságnak? **Elnök.** Föltéti a' kérdést: a' nemes ember magánjogi tekintetben általánosan alá vettessék e' a' városi bíróságnak? A' többség nemre szavazott. t. i. 28 megye: névszerint Pozsony, Soprony, Liptó, Komárom, Bars, Hont, Győr, Veszprém, Baranya, Zólyom, Fejér, Esztergam, Mosony, Tolna, Bács, Turócz, Pozsega, Verőcze, Sáros, Ung, Szatmár, Szepes, Mármaros, Csongrád, Csanád, Temes, Torontál, Krassó és Horvátország; így e' 20 megye, u. m. Nyitra, Trencsény, Vas, Nógrád, Zala, Somogy, Pest, Árva, Szerém, Abauj, Zemplén, Szabolcs, Gömör, Borsod, Heves, Bereg, Ugocsa, Békes, Arad. — **Torna** nem volt jelen. — **Somsies:** Ha a' kir. propositiók mellett javaslat **24. §ra** tüzték volna ki a' kérdést, így e' n t mond. **Pázmány D.** (Komáromm.) A' határon kívül bíró nemesekre nézve kellene szavazni. **Inkey** (Somogy) Baranya szerint elfogadják e' a' kir. propositiók **24. §át?** **Justh** (Turócz): Szerinte különbséget kellene tenni a' birtokos és birtoktalan nemes között, ha vajjon akarják e' mindeniket a' városi hatóság alá vetni, vagy csak a' birtoktalan? **Babarczy** (Csongrád). Ugyanezt követeli. **Csausz** (Nagybánya követe): A' kir. propositio **24. §ra** kíván szavazást. **Pázmány D.** (Komáromm.) Turócz kérdéséből nem tudhatni meg a' többséget. Szerinte így kellene föltétetni a' kérdést: a' városban lakó de másutt ingatlant nem bíró nemes alávettessek e' minden tekintetben a' városi bíróságnak? **Elnök:** vissza kell menni azon vezérfonalhoz, melytől elindultak. Ez volna a' kérdés: kívánják e' a' rendek, hogy a' nemes az a), c), d) esetein kívül a' városi törvényhatóság alól kivéttessék? (Sokan kiáltják, nem úgy!) **Szabadka** a' követe: A' szabolcsi indítványra szeretné a' szavazást, mely szerint minden állandóan városban lakó a' városi hatóság alá vettessék, az ideiglen például 1/4, 1/2 évig ottan tartózkodó pedig csak rendőri esetekben. **Paczolay** (Hont). Turócz szerint kívánja föltétetni a' kérdést. **Szluha** (Jászkunság). Pontonkinti szavazást sürget, mert a' b) ugyis kimaradand. **Asztalos P.** (Mármaros). **Ó csak a' b) pontot** kívánja ki-

küszöbölni a' szerkezetből. Kérdésül elfogadja Turócz ajánlatát. **Kende Zs.** Szatmár köv. Ha általában arról volna szó, hogy ember és ember, testvér és testvér között különbséget tegyen — ő nemtenne. De most midőn a' különbségek léteznek, mindaddig, mig a' városi törvényszékek úgy nem rendeztetnek, hogy abban minden elem képviseltetvén gróf, herceg, polgár egyenlő biztosságot találjanak, — a' nemest most még alávetni nem kívánja. De mig kasztok léteznek, ez lehetlen: azért nem kíván ő még új kasztokat is alkotni, hogy a' nemesség birtokos és birtoktalanra osztályoztassék. —

Kossuth L. (Pestm. köv.) **Ót Szatmár.** követének előadása gyönyörködtet. Szóló szinte szeretne tabula rasát csinálni, 's abból új alakot önteni a' statusra. Hisz hogy e' radicalis tért sokszor nem fogadná el Szatmár. érdemes követe (közbe kiált „elfogadom“); de ki a' körülményekkel alkudni akar, az illy radicalis nem is lehet. Szóló meg akar alkudni a' körülményekkel. Figyelmezteti a' rendeket, hogy a' logikának véghellen ereje van, a' félig kimondott elvet — egészen kivija. Így ha a' nemességet büntető jogi tekintetben alá vetik a' városi hatóságnak, a' logika kívánja, hogy magánjogi tekintetben is az törtéjék, — vagy pedig akkor a' büntető tekintet is utána rogyik. — De ha ez törtéjék, akkor ismét a' logika szerint a' nemes sőt gróf is polgárjogot sem nyer: és ha a' polgári elemnek jövendőjét akarjuk, ha érezzük, hogy az alkotvány fejlődéséhez új erők kellene, hol veszik az erőt, ha a' polgárságot olly testvértelenül ellökik? Inkább egymásnak kölcsönös segélyére, szeretetére volna szükség. (Helyeslés a' városi kövek részéről). Különböztet látja, hogy ma nem lesz megállapodás — azért a' tanácskozást holnapra kívánja, késő levén az idő, halasztatni. Ezzel az ülés eloszlott.

Pozsony febr. 12kén. 52ik ker. ülés: elnökök: Balogh K. és Egry P. Győr és Ugocsa követei; **jegyzők:** Szabó M. és Házmán F. tárgy: a' megyei rendszer körüli mult országgyűlés óta tett intézkedések iránt érkezett kir. leirat szövege föltérési javaslat hitelesítése 's a' városi ügy. **Szabó M.** olvassa a' föltérési javaslatot. **Somsies P.** (Baranya) Szóló Zemplén és Pest követeinek felelettel tartozik, és ha nem felel, annak kívánja tulajdonítani, hogy a' törvényhozónak magasabb kötelességei vannak a' dialektikánál. Többször mondatott e' helyen már, hogy a' kor kérdéseit egy párt önjelétől megoldani nem képes, hanem a' pártok öszszvetett vállal eszközölhetik azt; e' váll-öszszvetés pedig csak úgy idézethetik elő, ha a' kérdések iránti divergenciák kölcsönös közlekedés által kiegyenlítettnek. És ezért nem akar jelenben szóló hoszszas lenni észrevételeiben, csak arra kérvén a' rendeket, hogy épen ez okból, a' föltérési javaslat általánosan szerkesztessék, hogy mig abban egyik párt elveit föl nem adja, a' másik sem legyen kénytelen compromittálnia magát. Így történelhetik meg a' kölcsönös közlekedés, különben pedig küldöji utasításánál fogva, szavazást kell erre nézve sürgetni. **Babarczy** (Csongrád k.). A' jelen föltérési javaslat philosophiáját abban leli, miszerint az aggodalom csak az iránt nyilvánul, hogy a' főispáni hivatal körül a' törvényhozáson kívül ne törtéjenek intézkedések, nem pedig abban, hogy a' főispáni hivatal megszoríttassék. Így levén meggyőződve, jelen föltérési javaslatban olly elveket is lát, melyeket küldöji utasítása, de saját meggyőződésénél fogva sem fogadhat el: azonban méltányolva e' föltérési loyális hangulatát, figyelembe véve azon körülményt, miszerint ő felsége még a' nemzet egy részében levő aggodalmat is megszüntetni kívánta, miben ő felségét akadályozniok nem lehet; ezeket figyelembe véve örömet beléegyeznek abba, hogy e' föltérési ő felsége elé terjesztessék: csak arra kéri, mint Baranya követe a' rendeket, hogy a' részletek mellőzésével, nagyobb általánosságban hagyják fogalmazni a' szerkezetet. (Több oldalról „m a r a d j o n“ kiáltanak.) **Kossuth L.** (Pestm.) A' közelítési nézetnél fogva, a' szerkezet modora ellen kifogást tenni nem lehet; mert a' törvényhozásnak kötelessége ő felségét némileg a' részletekkel is megismertetni, melyek orvoslását tőle remélik. Azért a' szerkezet megtartatását kívánja, 's úgy hiszi, legjobb volna azt egyszerre szavazás útján eldönteni. A' rendek helyesléssel fogadva ez indítványt, kérdésül kitűzetett: maradjon e' a' szerkezet, vagy módosíttassék? **Mellette** szavaztak: Abauj, Zemplén, Ung, Szabolcs, Gömör, Borsod, Heves, Bereg, Torna, Ugocsa, Bihar, Mármaros, Békes, Arad, Nyitra, Soprony, Trencsény, Vas, Nógrád, Zala, Liptó, Komárom, Bars, Somogy, Veszprém, Zólyom, Fejér, Pest, Turócz, Verőcze, — egyházi rend, Hajdu kerület és sz. kir. városok. **Módosítási akartak:** Sáros, Szatmár, Szepes, Csongrád, Temes, Torontál, Krassó, Hont, Győr, Baranya, Esztergam, Mosony, Tolna, Árva, Bács, Pozsega, Szerém, Horvátország, Jászkun kerület. **Csanád** nem szavazott, Turópolya nem volt jelen. Tehát **31 szavazat 18** ellenében a' szerkezetet meghagyatni kíváná. Szavazat közben **Vidos** Vasm. követe következőleg nyilatkozott: sebes postán kapott legujabb utasításánál fogva kijelenti, hogy küldöji e' leiratban sem a' multa, sem a' jelenre nem látnak elég biztositókat 's ezért meghagyják neki, hogy mig a' sérelmek

